

ILLUSTRATIE BILL SCHORR

Vrouwenemancipatie

Het onderscheid tussen mannen en vrouwen is niet 'natuurlijk'

In NRC van 18 januari constateerden Boomsma en Price dat de emancipatie van vrouwen voltooid is. Het zou nou eenmaal in de weerbarstige natuur van de vrouw zitten om te willen zorgen. Juist omdat Boomsma en Price over 'de natuur van mannen en vrouwen' spreken, is er nog feminisme nodig. Wetenschappers als Midas Dekkers en Dick Swaab vinden veel weerklank als ze hun ideeën over deze natuurlijke verschillen uiten. Swaab kon op bijval rekenen toen hij stelde dat meisjes 'nou eenmaal' voor poppen kiezen en jongens voor auto's. Volgens Dekkers hebben vrouwen 'nou eenmaal' minder zin in seks dan mannen, omdat ze geen zaad hoeven te verspreiden. Zulke 'nou eenmaal-verklaringen' voor ge-

drag uit de menselijke natuur gaan veel te kort door de bocht. Onze hele samenleving is op het onderscheid tussen mannen en vrouwen ingericht: ons geslacht wordt dusdanig belangrijk geacht, dat het in ons paspoort staat. Waar je voor de achttiende eeuw nog 'hermafrodiet' kon zijn, en dus beide geslachten bezitten, heet je nu transseksueel. Aan een geslachtsverandering voor de wet zijn ook allerlei eisen verbonden. Sommige landen eisen een geslachtsoperatie, andere nemen er genoeg mee als iemand die van geslacht wil veranderen zich niet meer voort kan planten. Op die manier wordt voorkomen dat vrouwen vader kunnen worden en mannen moeder. Stel je voor. Het inzicht dat het verschil tus-

sen de seksen er alleen maar is omdat wij het kennelijk belangrijk vinden is voldoende om 'nou eenmaal'-verklaringen met gezonde scepsis en misschien wel argwaan te benaderen. Wat heeft dit betoog te maken met 'de natuur' die ervoor zorgt dat vrouwen minder willen werken? Die natuur staat niet vast. Wat als 'mannelijk' en 'vrouwelijk' geldt, heeft door de eeuwen heen ook niet vastgestaan. Feministen stuiten niet op een natuurlijke realiteit waar ze zich bij neer dienen te leggen. Ze stuiten vooral op een culturele realiteit waarbij 'nou eenmaal'-smoesjes worden gebruikt zodra emancipatie stagneert of moeilijk blijkt.

Toske Andreoli Groningen